

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hiz. Genel Müd.Özellikli
Sağlık Hizmetleri Planlama ve
16 Aralık 2011 10:07:45 /50308

Sayı : B.10.0.THG.0.10.00.15/118-02
Konu : Tıbbi atıkların bertaraf edilmesinde yetki devri,
lisanslı tesislerin bulunduğu diğer illere taşınması,
Taşıma ve bertaraf ücretinin ödenmesi

Bazı İl Sağlık Müdürlüklerinden çeşitli zamanlarda Bakanlığımıza gelen taleplerde tıbbi atıkların taşıma ve bertarafına ilişkin yetki devri, tıbbi atıkların bir şehirden başka bir şehre taşınarak bertaraf edilmesi ve tıbbi atık ücretinin Belediyelere mi yoksa Belediyelerin anlaşma yaptığı firmalara mı ödeneceği konularında tereddüde düşüldüğü belirtilerek görüş talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8'nci maddesi ile her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaklanmış, buna paralel olarak Kanun'un 11'nci maddesinde "Üretim, tüketim ve hizmet faaliyetleri sonucunda oluşan atıkların alıcı ortamlara doğrudan veya dolaylı vermeleri uygun görülmeyen tesis ve işletmeler ile yerleşim birimleri atıklarını yönetmeliklerde belirlenen standart ve yöntemlere uygun olarak arıtmak ve bertaraf etmekle veya ettirmekle ve öngörülen izinleri almakla yükümlüdürler" hükmüne yer verilerek, üretim, tüketim ve hizmet faaliyetlerinde bulunan işletmelere bu faaliyetleri sonucunda oluşan atıkları 2872 sayılı Kanuna istinaden çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenecek standart ve yöntemlerle bertaraf etmek/ettirmek yükümlülüğü getirilmiştir.

Bu çerçevede, tıbbi atıkların toplanması, geçici depolanması, taşınması ve bertaraf edilmesine ilişkin usul ve esaslar 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili hükümlerine istinaden hazırlanan ve 22.07.2005 tarihli ve 25883 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği" ile belirlenmiştir.

Mezkur Yönetmeliğin 9'ncü maddesinde; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15/g maddesi ile belediyelere verilen, katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri **yapmak ve yaptırmak** görevine ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7/i maddesinin büyükşehir belediyelerine verdiği tıbbi atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri **kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek** görevine paralel olarak;

"a) Tıbbi atıkların geçici atık depolarından veya konteynerlerinden alınarak toplanması, taşınması, sterilizasyon işlemine tabi tutulması ve bertarafı ile ilgili detayları içeren Tıbbi Atık Yönetim Planı'nı hazırlamak, uygulamak ve halkın bilgilendirilmesini sağlamak,

b) Tıbbi atıkları geçici atık depolarından alarak bertaraf sahasına taşımak/taşıttırmak,

c) Tıbbi atık bertaraf/sterilizasyon tesislerini kurmak/kurdurmak, işletmek/işlettirmek,

d) Kuracakları tıbbi atık bertaraf tesisleri ile sterilizasyon tesisleri için çevre lisansı almak,

e) Tıbbi atık taşıma araçları için taşıma lisansı almak,

f) Geçici atık depolarına yapı ruhsatı vermek,

g) Tıbbi atıkların yönetimiyle görevli personelini periyodik olarak eğitmekle/eğitimini sağlamak,

h) Tıbbi atıkların yönetimiyle görevli personelin özel giysilerini sağlamak,

i) Sağlık kuruluşlarından toplanan, taşınan ve bertaraf edilen tıbbi atık miktarlarını kayıt altına almak, bu bilgileri yılsonu itibari ile Valiliğe göndermek ve talep edilmesi halinde Bakanlığın incelemesine açık tutmak" belediyelerin yükümlülükleri arasında sayılmıştır.

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Yönetmeliğin 25'nci maddesinde "Tıbbi atıkların geçici atık depoları ve konteynerler ile EK-1 C'de belirtilen diğer ünitelerden alınarak bertaraf tesisine taşınmasından büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer yerlerde ise belediyeler ile yetkilerini devrettiği kişi ve kuruluşlar sorumludur." Hükmüne, 31'nci maddesinde "*Tıbbi atıkların sterilizasyon işlemine tabi tutularak zararsız hale getirilmesi, yakılması veya depolanması suretiyle bertaraf edilmesi ile bu işlemlerin belgelendirilmesinden büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyesi olmayan yerlerde ise belediyeler veya yetkilerini devrettiği kişi ve kuruluşlar müteselsilen sorumludur.*" hükmüne yer verilmek suretiyle, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer yerlerde ise belediyelerin, tıbbi atıkların geçici depolardan alınarak toplanması, taşınması, sterilizasyon işlemine tabi tutulması ve bertarafında yetkili ve sorumlu olduğu ve belediyelerin bu yetki ve sorumluluğunu kişi ve kuruluşlara devredebileceği açıkça düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, 05.07.2008 tarihli ve 26927 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Atık Yönetimi Genel Esasları Hakkında Yönetmeliğin 5'nci maddesinde atık yönetimine ilişkin genel ilkeler belirlenmiş ve atıkların, ilgili valilikten taşıma lisansı almış kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından taşınacağı, atık sahibinin, atıklarının, bir atık taşıyıcısı tarafından taşınarak Bakanlıktan lisans almış bir tesis tarafından geri kazanılmasını veya bertarafını sağlamakla yükümlü olduğu, atıkların en yakın ve en uygun olan tesiste, uygun yöntem ve teknolojiler kullanılarak bertaraf edilmesinin esas olduğu, atıkların, lisanslı geri kazanım ve bertaraf tesisleri dışında yetkisiz kişi, kurum ve kuruluşlar tarafından toplanması, geri kazanılması ve bertaraf edilmesinin yasak olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca da, 29.04.2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümleri gereği, tıbbi atıkların Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan lisans almış sterilizasyon tesislerinde bertaraf edilmesi gerekmektedir.

Nitekim, Çevre ve Orman Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü'nün "Tıbbi Atıkların Bertarafı" hakkında açıklamalar içeren 2010/17 sayılı Genelgesi'nde de; "tıbbi atıkların lisanslı tesislerde sterilizasyon yoluyla zararsız hale getirilmesi ya da bertaraf edilmesi gerektiği, mevcut lisanslı tesislerde kapasite açığı olduğunun tespit edildiği, söz konusu kapasite açığının değerlendirilmesi maksadı ile lisanslı tesislerin çevre illere de hizmet vermesi gerektiği" belirtilerek, yapılan teknik çalışmalara göre, taşıma maliyetleri ve tesis kapasiteleri göz önünde bulundurularak tıbbi atık gönderecek ve alacak olan iller belirlenmiş ve lisanslı sterilizasyon tesisi bulunmayan il ve ilçelerin belediyelerine, tıbbi atıklarını Genelge ekinde belirlenen illerdeki lisanslı sterilizasyon tesislerine göndermeleri talimatı verilmiştir.

Tüm bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer yerlerde ise belediyeler, tıbbi atıkların geçici depolardan alınarak toplanması, taşınması, sterilizasyon işlemine tabi tutulması ve bertarafında yetkili ve sorumlu olup, belediyelerin bu yetki ve sorumluluğunu kişi ve kuruluşlara devredilmesi meri mevzuat çerçevesinde mümkündür. Ayrıca, tıbbi atıkların yine yukarıda yer verilen mevzuat gereği lisanslı tesislerde bertaraf edilmesi gerekmekte olup, bunun sağlanması için atıkların lisanslı tesisin bulunduğu illere taşınmasına hukuken bir engel bulunmamaktadır.

Belediyeler ile yetkilerini devrettiği firmalar arasındaki ilişkinin hukuki mahiyetine bakacak olursak;

Yukarıda zikredilen pozitif düzenlemelerden ve özellikle belediyelerin, katı atıkların toplanması, taşınması, araştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri **yapmak ve yaptırmak** görevinden ve tıbbi atıkların alınarak bertaraf tesisine taşınmasından ve sterilizasyon işlemine tabi tutularak zararsız hale getirilmesi, yakılması veya depolanması suretiyle bertaraf edilmesi ile bu işlemlerin belgelendirilmesinden büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyesi olmayan yerlerde ise belediyeler veya yetkilerini

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

devrettiği kişi ve kuruluşların müteselsilen sorumlu tutulmasından, belediyeler ile yetkilerini devrettiği kişi ve kuruluşlar arasındaki ilişkinin imtiyaz sözleşmesi niteliğinde olabileceği gibi özel hukuk sözleşmesi niteliğinde de olabileceği anlaşılmaktadır.

Keza Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin 23'ncü maddesinde de, "*Tıbbi atık üreticileri, ürettikleri atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı için gereken harcamaları, bertaraf eden kurum ve kuruluşa ödemekle yükümlüdürler. Bu Yönetmelikteki teknik kriterlere uygun olmak şartıyla, toplama, taşıma ve bertaraf harcamalarına esas olacak tıbbi atık bertaraf ücreti, her yıl tıbbi atık üreticileri ve bertaraf edecek kurum ve kuruluşların görüşleri de alınarak il mahalli çevre kurulu tarafından tespit ve ilan edilerek Bakanlığa bildirilir. Ücretin ödenmemesi tıbbi atıkların bertarafı için bir engel oluşturmaz. Tıbbi atık bertaraf ücretinin ödenmemesi durumunda, bu bedel 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tıbbi atık üreticilerinden tahsil edilir.*" şeklinde düzenlenme yapılmıştır.

Ayrıca İçişleri Bakanlığı'nın konuya ilişkin 21.06.2011 tarihli görüş yazılarında da, tıbbi atık üreticilerinin, ürettikleri atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı için gereken harcamaları bertaraf eden kurum ve kuruluşa ödemekle yükümlü oldukları, bu çerçevede tıbbi atıkların bertarafının belediyece yerine getirilmesi halinde ücretlerin belediyeye ödenmesi; tıbbi atıkları bertaraf yetkisinin devredilmesi halinde ise belediye ile firma arasındaki protokol veya sözleşmede ücretin firmaya ödeneceği yolunda hüküm bulunuyorsa ilgili firmaya ödenmesi gerektiği belirtilmektedir.

Bu maddi ve hukuki durum çerçevesinde, belediyelerin tıbbi atık toplama ve bertarafı hususundaki yetkilerini yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde kişi veya kuruluşlara imtiyaz sözleşmesi ile devretmesi ve belediye ile firma arasındaki protokol veya sözleşmede ücretin firmaya ödeneceği yolunda hüküm bulunması halinde, yetkinin devredildiği kişi ve kuruluşun bertaraf ücretini yetkinin devredildiği kişi ve kuruluşa ödemekle yükümlü olduğu ve bunun için ilgili firma ile tıbbi atık üreticisi arasında ayrıca bir sözleşme yapılmasına da lüzum bulunmadığı düşünülmüştür.

Tıbbi atıkların toplama ve bertaraf ücretlerinin ödenmesine ilişkin uygulamalarda yukarıda bahsedilen hususlara dikkat edilmesi konusunun ilgililere tebliği hususunda,

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Turan BUZGAN
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

DAĞITIM:
GEREĞİ:
A Planı